

Na osnovu člana 37. tačka f) Ustava Zeničko-dobojskog kantona, Skupština Zeničko-dobojskog kantona na 42. sjednici održanoj dana 09.05.2006. godine d o n o s i

Z A K O N

O RASELJENIM LICIMA I POVRATNICIMA

POGLAVLJE I. – OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim Zakonom, bliže se uređuju: postupak za priznavanje i prestanak statusa raseljenih lica i povratnika; prava i obaveze raseljenih lica i povratnika; povratak u prijeratna prebivališta; sredstva za finansiranje potreba raseljenih lica i povratnika, nadzor nad provođenjem ovog zakona i kaznene odredbe.

Član 2. (Definicije)

(1) Raseljeno lice u smislu ovog Zakona je državljanin Bosne i Hercegovine koji je nakon 30. aprila 1991. godine, raseljen na području Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Kanton) usljed sukoba, progona, opravdanog straha od progona ili povreda ljudskih prava na teritoriji Bosne i Hercegovine, a ne postoje uvjeti za siguran i dostojanstven povratak u svoje prebivalište, niti se dobrovoljno odlučila na izbor novog mjesta življenja.

(2) Status raseljenog lica priznaje se i izbjeglici iz Bosne i Hercegovine koja se vratila u Kanton i koja nije u mogućnosti da se sigurno i dostojanstveno vrati u svoje ranije prebivalište, niti je odlučila da se trajno nastani na drugom mjestu u Bosni i Hercegovini.

Član 3.

(1) Povratnik je izbjeglica iz Bosne i Hercegovine ili raseljeno lice koje je nadležnom organu izrazilo volju za povratak u ranije prebivalište i koje je u procesu tog povratka, kao i izbjeglica iz Bosne i Hercegovine i raseljeno lice koje se vratilo u svoje ranije prebivalište na području Kantona.

(2) Povratnici to prestaju biti istekom roka od šest mjeseci, računajući od dana kada su se ponovo nastanili u svoje ranije prebivalište-adresa prebivališta.

(3) Povratnikom, u smislu ovog Zakona, ne smatra se lice koje se nastanilo u drugo mjesto prebivališta unutar Bosne i Hercegovine.

POGLAVLJE II. – POSTUPAK PRIZNAVANJA I PRESTANKA STATUSA RASELJENIH LICA I POVRATNIKA

Član 4.

(1) Zahtjev za priznavanje statusa iz člana 2. i 3. ovog Zakona podnosi se nadležnoj općinskoj službi – ustanovi prema općini boravišta (u daljem tekstu: nadležna služba).

(2) Nadležna služba zaprima i kompletira zahtjev za priznavanje statusa utvrđujući sve činjenice i okolnosti od značaja za donošenje rješenja.

(3) Postupak priznavanja i prestanka statusa lica iz člana 2. i 3. ovog Zakona provodi se u skladu sa odredbama Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", broj: 2/98,48/99).

(4) U postupku priznavanja statusa licima mlađim od 15 godina zahtjev podnosi roditelj, odnosno staratelj ili organ starateljstva.

Član 5.

(1) O priznavanju i prestanku statusa licima iz člana 2. i 3. ovog Zakona, priznavanju njihovih prava i obaveza odlučuje Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: «Ministarstvo»).

(2) Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana može se izjaviti žalba Federalnom ministarstvu raseljenih osoba i izbjeglica (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo), u roku od petnaest (15) dana od dana prijema rješenja.

(3) Ukoliko za utvrđivanje činjeničnog stanja podnosilac zahtjeva ne posjeduje odgovarajuće isprave, niti ih iz objektivnih razloga ne može pribaviti, nadležna služba na osnovu izjave podnosioca zahtjeva prikuplja nedostajuće isprave, po službenoj dužnosti.

Član 6.

(1) Osim rješenja o priznavanju statusa raseljenim licima, nadležna služba izdaje i odgovarajuću legitimaciju, shodno propisu o obrascu legitimacije Federalnog ministra nadležnog za pitanja raseljenih lica i izbjeglica.

(2) Povratniku na njegov lični zahtjev nadležna služba izdaje uvjerenje o statusu povratnika.

Član 7.

Nadležne službe općina boravišta, na zahtjev organa državne službe i drugih institucija, dostavljaju odgovarajuće podatke o licima iz člana 2. ovog Zakona, odnosno o licima kojima je izdata legitimacija.

Član 8.

Status iz člana 2., 3. ovog Zakona, neće se priznati licu koje je pravosnažnom odlukom osuđena za krivično djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava.

Član 9.

Status raseljenog lica prestaje:

- a) dobrovoljnim povratkom u ranije prebivalište;
- b) odbijanjem povratka u ranije prebivalište, iako je dobrovoljni povratak u ranije prebivalište moguć, siguran i dostojanstven i kada ne postoje uvjerljivi razlozi koji proizilaze iz ranijeg proganjanja ili uvjerljivi humanitarni razlozi;
- c) kada se raseljeno lice dobrovoljno odlučilo stalno nastaniti u drugom mjestu na teritoriji Federacije;
- d) kada je raseljeno lice dobrovoljno raspolagalo svojom prijeratnom imovinom u ranijem mjestu prebivališta (prodaja, zamjena, izdavanje pod zakup);
- e) kada raseljeno lice raspolaže svojom imovinom u mjestu boravišta (kupovina ili izgradnja kuće, stana);
- f) kada je raseljeno lice iskoristilo pomoć – donaciju za nužnu opravku vlastite kuće, stana u mjestu prebivališta ili boravišta;
- g) u slučaju smrti.

Član 10.

(1) Lica iz člana 2. i 3. ovog Zakona su dužna obavjestiti nadležne službe o svim promjenama od značaja za prestanak statusa, i obim prava koja su proizilazila iz statusa, i to u roku od 15 dana od dana nastanka takve okolnosti – promjene.

(2) Okolnosti iz stava 1. ovog člana nadležni organ provjerava po službenoj dužnosti.

POGLAVLJE III. - PRAVA I OBAVEZE RASELJENIH LICA I POVRATNIKA

Član 11.

(1) Licima kojima je priznat status raseljenog lica i povratnika, privremeno se osiguravaju slijedeća prava:

- a) pomoć u nužnoj opravci vlastitih kuća ili stanova;
- b) pomoć u korištenju kredita ili donacija za otpočinjanje poslova u pogledu stvaranja prihoda za sebe i svoju porodicu;
- c) privremeni smještaj;
- d) neophodna ishrana;
- e) socijalna adaptacija i psihološka podrška;
- f) zdravstvena zaštita;
- g) obrazovanje djece i omladine;
- h) podmirenje drugih nužnih životnih potreba.

(2) Povratnik ne gubi pravo na pomoć u održivom povratku i nužnoj opravci vlastitog stana ili kuće i nakon prestanka statusa.

Odjeljak A. Pravo na pomoć u nužnoj opravci vlastitih stambenih jedinica

Član 12.

(1) Pravo na pomoć u nužnoj opravci vlastitih stambenih jedinica lica iz člana 2. ili 3. ovog Zakona mogu ostvariti uz ispunjavanje slijedećih uvjeta:

- a) da je iskazala namjeru za povratkom;
- b) da je utvrđen status vlasništva ili stanarsko pravo nad stambenom jedinicom u kojoj je na dan 30.04.1991. imala prebivalište;
- c) da se stambena jedinica koja je predmet rekonstrukcije smatra neuvjetnom za stanovanje, u skladu sa odgovarajućim standardima o minimumu stambenih uvjeta;
- d) da on i članovi njegovog domaćinstva od 1991. godine nemaju na teritoriji Bosne i Hercegovine drugu stambenu jedinicu koja se smatra uvjetnom za stanovanje u skladu sa odgovarajućim standardima o minimumu stambenih uvjeta;
- e) da nije primio pomoć u rekonstrukciji dovoljnu da zadovolji odgovarajuće standarde o minimumu stambenih uvjeta.

(2) Proces odabira korisnika pomoći u obnovi stambenih jedinica provodit će se shodno odredbama članova 28. do 35. Federalnog zakona.

Odjeljak B. Pravo na privremeni smještaj

Član 13.

Pravo na privremeni smještaj lica iz člana 2. i 3. ovog Zakona mogu ostvariti uz ispunjavanje sljedećih uslova:

- a) da trenutno ne postoje mogućnosti povratka u njihovo prijeratno prebivalište,
- b) da je raseljeno lice (nosilac porodičnog domaćinstva, odnosno član porodičnog domaćinstva iz 1991. godine), podnijelo zahtjev za povrat stana ili kuće u skladu sa imovinskim zakonima,
- c) da nema na raspolaganju dovoljno sredstava da o svom trošku obezbijedi smještaj.

Član 14.

Smatra se da domaćinstvo ima dovoljno sredstava da sebi obezbijedi smještaj ako ostvaruje mjesečni prihod od 120,00 KM po članu domaćinstva uvećano za 200,00 KM na ime troškova stanovanja cijelog domaćinstva.

Član 15.

Privremeni smještaj licima iz člana 2. i 3. ovog Zakona obezbjeđuje se uz korištenje slijedećih modela privremenog smještaja:

- a) korištenjem kolektivnih naselja i namjenski izgrađenih, popravljenih i adaptiranih objekata za ovu namjenu,
- b) plaćanjem troškova mjesečne stanarine (kiriije), do iznosa i na način kako slijedi:
 - 1) za jednočlano, dvočlano i tročlano domaćinstvo.....70,00 KM
 - 2) za četveročlano domaćinstvo.....80,00 KM
 - 3) za petočlano i šestočlano domaćinstvo.....120,00 KM
 - 4) za sedmočlano i veće domaćinstvo.....150,00 KM

Član 16.

Lica iz člana 2. i 3. ovog Zakona koja pismeno odbiju ponuđeni privremeni smještaj gube pravo na privremeni smještaj.

Član 17.

Postupak ostvarivanja prava na privremeni smještaj provodit će nadležne službe.

Odjeljak C. Pravo na prehranu, zdravstvenu zaštitu, obrazovnje djece i omladine, socijalnu adaptaciju i psihološku podršku

Član 18.

(1) Pravo na prehranu mogu ostvariti lica iz člana 2. i 3. ovog Zakona.

(2) Pravo na prehranu mogu ostvariti socijalno ugrožena domaćinstva, iz stava 1. ovog člana pod uslovom da su bez novčanih primanja, a u skladu sa kriterijima iz stava 4. ovog člana.

(3) Pravo na prehranu ostvaruje se: uključivanjem porodičnog domaćinstva iz stav 1. ovog člana, na ishranu putem javnih kuhinja ili osiguranjem pomoći naturalnog karaktera odnosno obezbjeđivanjem osnovih prehrambenih artikala.

(4) Kriterije o uslovima za ostvarivanje prava iz ovog člana propisat će Ministar.

Član 19.

Pravo na zdravstveno osiguranje imaju lica iz člana 2. i 3. ovog Zakona, a koje to pravo ne mogu ostvariti po drugom osnovu.

Član 20.

Pravo na obrazovanje djece i omladine ostvaruje se shodno propisima o obrazovanju, pod jednakim uslovima u odnosu na domaće stanovništvo, na području Kantona.

Član 21.

Socijalna adaptacija i psihološka podrška raseljenim licima i povratnicima obezbjeđuje se shodno potrebama u svakom pojedinačnom slučaju.

Odjeljak D. Podmirenje drugih nužnih životnih potreba

Član 22.

(1) Pravo na podmirivanje drugih nužnih životnih potreba mogu ostvariti lica iz člana 2. i 3. ovog Zakona u vidu snošenja troškova električne energije, održavanje kolektivnih centara i naselja, i drugih režijskih troškova licima smještenim u kolektivnim centrima i naseljima.

(2) Socijalno ugrožena lica iz člana 2. i 3. ovog Zakona mogu ostvariti pravo na povremene ili jednokratne novčane pomoći.

(3) Kriterije o podmirivanju drugih nužnih životnih potreba iz stava 1. i 2. ovog člana propisuje Ministar.

Član 23.

Lica iz člana 2. i 3. ovog Zakona mogu ostvariti pravo na pomoć u snošenju dijela troškova sahrane člana užeg porodičnog domaćinstva, a shodno kriterijima koje će propisati Ministar.

POGLAVLJE IV. - POVRATAK RASELJENIH LICA I POVRATNIKA

Član 24.

(1) Lica iz člana 2. i 3. ovog zakona imaju pravo da se slobodno vrate u svoja prebivališta ili u druga mjesta koja su izabrali da se u njima nastane, bez rizika uznemiravanja, zastrašivanja, progona i diskriminacije.

(2) Povratnici iz stava 1. ovog člana dužni su se prijaviti nadležnoj službi radi evidentiranja.

Član 25.

Kanton i općine Kantona dužni su da provode aktivnosti od ukupnog značaja za podsticaj povratka, povratak i održivost povratka.

Član 26.

(1) U cilju stvaranja potrebnih uvjeta za povratak lica iz člana 2. i 3. ovog Zakona izrađuje se Plan povratka i repatrijacije za područje Kantona.

(2) Plan iz stava 1. ovog člana donosi Vlada Kantona.

Član 27.

U cilju stvaranja uvjeta za povratak Ministarstvo i nadležne službe daju potrebne informacije potencijalnim povratnicima, a posebno o uvjetima za povratak i u tom smislu posebnu saradnju ostvaruju sa nadležnim Federalnim ministarstvom, UNHCR-om i drugim nadležnim međunarodnim organizacijama, ostvaruju međusobnu saradnju kao i saradnju sa drugim organima i organizacijama.

POGLAVLJE V. - OSNOVNA EVIDENCIJA

Član 28.

(1) Nadležne službe vode osnovnu evidenciju o raseljenim licima i povratnicima, a shodno Uputstvu o vođenju osnovne i centralne evidencije raseljenih lica i povratnika i obrascu legitimacije raseljenih lica u Federaciji BiH («Službene novine Federacije BiH», broj:50/05), a na osnovu riješenih zahtjeva o priznavanju statusa, od strane Ministarstva.

(2) Na lični zahtjev povratnika nadležna služba izdaje uvjerenje o njegovom statusu.

POGLAVLJE VI. – SREDSTVA ZA FINANSIRANJE POTREBA RASELJENIH LICA I POVRATNIKA

Član 29.

Sredstava za finansiranje potreba raseljenih lica i povratnika osiguravaju se iz:

- a) Fonda za povratak koji sufinansira i Vlada Federacije Bosne i Hercegovine.
- b) budžeta Federacije Bosne i Hercegovine,
- c) budžeta Zeničko-dobojskog kantona,
- d) budžeta općina Kantona
- e) finansijske pomoći zemalja domaćina koji su primili izbjeglice,
- f) donacija i kredita međunarodnih organizacija,
- g) drugih izvora u skladu sa zakonom.

Član 30.

Sredstva iz prethodnog člana ovog Zakona koristit će se u skladu sa ovim Zakonom, u skladu i na način predviđen Programom potrošnje sredstava iz Budžeta Kantona.

POGLAVLJE VII. - NADZOR NAD PROVOĐENJEM OVOG ZAKONA

Član 31.

Nadzor nad provođenjem ovog Zakona i drugih općih akata donesenih u skladu sa ovim Zakonom vrši Ministarstvo.

POGLAVLJE VIII. - KAZNENE ODREDBE

Član 32.

Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 2.000,00 KM kaznit će se za prekršaj odgovorno lice u nadležnom organu uprave i službenik organa uprave ako:

1. prizna ili oduzme status raseljenog lica i povratnika suprotno uvjetima ovog zakona (član 2. i 3.);
2. onemogući privremeni smještaj raseljenom licu i povratniku, u skladu sa članom 11. i 13. ovog zakona;
3. onemogući slobodan i dobrovoljan povratak lica iz člana 2. i 3. ovog zakona (član 24.);
4. ne dostavi podatke o popisu i evidencijama o raseljenim licima i povratnicima (član 27.);
5. učini ili propusti učiniti radnju zbog koje su povrijeđena neka od ostalih prava raseljenih lica i povratnika koaj im pripadaju u skladu sa ovim zakonom (član 11.);
6. daje netačne podatke ili lažne izjave ili ako preusmjeri pomoć u nenamijenjene svrhe (član 12. stav (2)).

POGLAVLJE IX. - ZAVRŠNE ODREDBE

Član 33.

Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaje da važi Zakon o raseljenim osobama-prognanicima i izbjeglicama-povratnicima ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 8/04).

Član 34.

Ministar će donijeti provedbene akte iz članova 18., 22. i 23. ovog Zakona, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 35.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona".

Broj: 01-02-10053/06

Zenica, 10.05.2006. godine

P R E D S J E D A V A J U Ć I

B e s i m S p a h i ć